Hukuk Bölümü 2008/370 E., 2009/249 K.

"İçtihat Metni"

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Kontrolörlüğünün 30.01.2007 tarih ve 14548 sayılı işlemi ile, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 33/a. maddesi uyarınca (şirkete ait otele ilişkin fiyat tarifesi bildirim yükümlülüğüne uymadığı nedeniyle) davacı şirkete idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle, adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BODRUM 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 07.09.2007 gün ve Müt. E:2007/27, Müt. K:2007/773 sayı ile, itiraz edene 2634 S.Y'nın 33/a. Maddesi uyarınca idari yaptırım kararı uygulandığı, aynı kanunun 35/b. Maddesi uyarınca denetleme elemanlarınca verilen para cezalarına karşı 7 gün içinde Bakanlığa itiraz edilebileceği, bakanlık kararına ve diğer cezalara karşı işletmenin bulunduğu yargı çevresindeki idare mahkemesinde iptal davası açılabileceği, 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3/a. Maddesi gereğince idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanabileceği anlaşıldığından, 5326 S.Y.'nın 28/b. Maddesi uyarınca idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MUĞLA 1. İDARE MAHKEMESİ: 13.05.2008 gün ve E:2007/2892, K:2008/1042 sayı ile, Anayasanın 142., 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. ve 15. maddeleri İle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3., 16. ve 27. maddeleri hükümlerine yer verdikten sonra; anılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; idari yaptırım kararlarına karşı, açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması durumunda adli yargının görevli olduğu, yargı yoluna ilişkin açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin hüküm bulunması durumunda veya aynı kişiyle ilgili olarak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yargı merciinde dava açılabileceğinin anlaşıldığı; öte yandan; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemelerine itiraz edilebileceğine ilişkin 35. maddesinin, 5728 sayılı Yasanın 578. maddesinin (ff) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığı; bu durumda, dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak ilgili yasada, yukarıda anılan yasa ile yapılan değişiklik sonrasında idari yargı merciine dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması ve idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren kararların da verilmemesi nedeniyle, dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün, yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.11.2009 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME : Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının; davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 33/a. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

12/3/1982 gün ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun, Para Cezaları başlıklı 33. maddesinin (a) bendinde; belge sahibine, ilgili diğer Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla; uyarma cezasına rağmen, otuz gün içinde gerekli düzeltmenin yapılmaması veya bir yıl içinde yeni uyarma cezasını gerektiren fiil veya fiillerin tespiti ile bu Kanunda belirtilen veya Bakanlıkça istenilen bilgi veya belgelerin süresi içerisinde verilmemesi veya yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi hallerinde idarî para cezası uygulanacağı belirtilmiştir.

Yasanın, "Cezalara İtiraz ve Dava Açılması" başlıklı 35. maddesinde ise; " a) Bu Kanuna göre verilecek uyarma cezası kesindir.

b) Denetleme elemanlarınca verilen para cezalarına karşı, 7 gün içinde Bakanlığa itiraz edilebilir.

Bakanlık, itiraz üzerine, denetleme elemanlarınca verilen para cezalarını, aynen veya değiştirerek veya kaldırarak, en geç bir ay içinde karara bağlar.

c) Para cezalarına ilişkin Bakanlık kararına ve diğer cezalara karşı, belgeli işletmenin bulunduğu yargı çevresindeki idare mahkemesi nezdinde iptal davası açılabilir." hükmü yer almış iken; Kanun hükmü, 23/1/2008 gün ve 5728 sayılı Kanunun 578. maddesinin (ff) fıkrasıyla yürürlükten kaldırılmış ve 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda son haliyle idari para

cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ

: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bodrum 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 07.09.2007 gün ve Müt. E:2007/27, Müt. K:2007/773 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 02.11.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.